

2943

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗДАШК НЕДЕЉНО ЈЕДАНЦИТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАВЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претплату ваља слати унутрницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ЗРАЂАЈУ СЕ.
Н плаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗ ОПШТИНЕ

Границе вароши Београда. Г Министар грађевина, одобрио је поднети му план варошких граница, и оне сад у главном овако теку :

Од савског жељезничким насипом до прве рампе. Овом иде у правој линији до «бвв. тунелића», пресеца топчидерски друм и иде испод и дуж болнице за сумануте до барутане. Одатле, Лаудановим шанцем, пресецајући крагујевачки друм код њиве Пере Аћимовића. Обухватајући ову (њиву) и имање Милке Дојчиновића, допире до мокролушког пута и иде даље истим путем обухватајући га до раскрсница са путањом која води „Чубури“. Даље иде истим путем искључујући Каленића ливаду и допире до цариградског друма, овај пресеца, па, обухватајући га иде дуж пута к новом гробљу, до раскрснице са тежачком улицом. Одатле обухватајући тежачку и лесковачку улицу иде даље и савија испод старог јеврејског гробља, па, пресецајући цигљарску, улицу допире до половине мирјевске улице. Даље, обухватајући ову пресеца вишњичку улицу код Краљевих штала, и, обухватајући ову улицу, иде њоме до раскрснице са болничком улицом, савијајући у десно преко баштовандине иза «две буне» и допире до шанца, а одатле шанцем до Дунава.

ПОРОТНИЦИ ЗА ВАРОШ БЕОГРАД

Према чл. 6 закона о пороти, општински је одбор у седници својој 16. овг мес. изабрао следећа лица за поротнике вароши Београда идуће 1889 године и то :

Јоца Пачић трг. Настас Тадић рент. Лука Ђеловић трг. Светозар Хаџи-Тома трг. Драгомир Здравковић трг. Дамњан Стојковић лебар, Младен Стојићевећ приват. Милоје Тадић трг., Димитрије П. Ђорђевић дрвар. трговац, Тодор Чупић земљоделац, Живко Леоновећ трговац, Милија Јаковљевић магаз., Фердинанд Розелт грађевинар, Јеремија Љ. Миливојевић бакалин, Коста Михајловић бакалин, Илија Савић каф. Младен Вељковић трговац, Димитрије

Илиј рентијер, Васа Мијатовић каф., Коста Лазаревић трг. дув. Ђорђе Димитријевић лебар, Милан Трајковић трговац, Младен Илиј трговац, и Давид Симић трговац.

Ово се на основу чл. 8. горе поменутог закона предаје јавности.

Од стране суда општине вароши Београда 18. Децембра 1888 год. ЦБр. 973.

ОБЈАВА

И ове године општина ће београдска продавати лед свој находећи се на целом њеном земљишту и обалама савској и дунавској од кола 30 пара дин.

Сваки онај коме лед потребује дужан је предходно јавити се рачуноводству судском и таксу плати. Иначе, ко се ухвати, да кријумчарски лед носи, платиће четворо струку таксу у корист касе општинске

Од суда општине вар. Београда 24 Децембра 1888.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

НОВА ПРЕДУЗЕЋА У СРБИЈИ

Под овим насловом а под датумом од 31. Дек. пр. год. донео је познати пештански лист «Revue de l' Orient» један интересантан узор капиталима и капиталистима Маџарске, што вечно замиру од некаких «буна и револуција» у Србији, те том приликом истиче и хвали домаће напоре наше да до народне, индустрије дођемо, и што нам треба сами себи ство-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

римо. Ма да нам се чини, да маџарски пријатељ прави сувише велике комплименте домаћој предузимљивости нашој, ипак налазимо за вредно да његове мисли овде преведемо. Ево дакле шта «нарочити сарадник» тога (на француском излазећег) листа пенитанског о нама у главном вели:

Будим Пешта 12. Јан. (п. н.) 1889.

Борба око промене устава у Србији тако је занела Јевропу, да се више но икада заборавило: да у тој земљи, поред партија које воде високу политику, има света који ради, као и да, поред агитатора који јуре за популарношћу, има људи који теже за напретком. И за то нека нам се, после сензацијоних депеша са којима нас поплавише, дозволи: да коју речемо о *индустријским* предузећима, као и једном врло интересном пројекту јавних грађевина у Србији. Пре свега имамо да кажемо, да су они земљаци наши, који од ово десет година једнако проричу некакву велику «*револуцију Српску*», највише тиме нашкодими — својој рођеној земљи. На пример. Наш *Трговачки Музеј* дошао је био пре две године на мисао, да подигне један свој филијал у Београду. Али од свега тога не би ништа. За што? Е, макар се и о дискрецију огрешили, изнећемо *побуду* која као да је руководила извесне личности да — ништа не ураде. Оклевало се са оснивањем једног таквог филијала у Београду за то, што се у Трговачком Музеју мислило и говорило: да би такав један завод пропао на дан «*неизбежне*» револуције српске!

Или ће нам се тражити да дамо и један други пример овако глупога и смешнога страха, који не да маџарским индустријалцима да ставе Србији на расположење своје капитале и своје техничко знање. Да! Пре десет година краљ Милан је лично позивао једног од најпознатијих фабриканата хартије у нас: да дође и подигне такву једну фабрику у Београду; али, при свој топлој жељи да се одазове српском владоцу, овај добри човек то не учини. За што? За то што му је некакав наш «*Пешти Напло*» улио самртна страха, проповедајући, да у Србији тек што није планула буна. И тај би човек дан дани зазирао од те буне да — само није како — *умро*. Страх га је, међу тим, преживео, и последници његови још једнако чекају, да им њихов лист каже: како је и Србија земља као свака друга, где људи раде и цене благослове мира и напретка. Разлика је само у томе: што тај «напредак» неће на свакога да чека, јер, како нам данас јављају из Београда, *српска влада већ је дала повластицу на прву српску фабрику хартије г. Бури Вајфергу, српском шивару.*

Још нешто.

Од кад овај лист (*La Revue de l' Orient*) издајемо, ми непрестано обраћамо пажњу маџарских и

других капиталиста на блага која крију српске планине. Ми смо доказивали, да би се тамо раднице или фабрике машинске лепо рентирале, и да маџарски капиталисти могу и на потпору српске владе и на учешће српских капитала да рачунају.

Али нисмо имали коме; јер нас нико није хтео да чује. За што? За то што сваки Маџар има своје новине, а оне су му прорекле: да ће у Србији сутра планути буна. Данас, пак, дознајемо да је један капиталиста српски, по имену *Ранко Гођевац*, тражио и добио повластицу за фабрику мртвачких сандука и других израђевина од ливена гвожђа.

И то је тек почетак. У колико се дух предузимљивости будио буде, ницаће у тој земљи рударске индустрије, које ће богатити и њу и њене покретаче. Срби ће најпосле претећи Маџаре (*Дабогда!* Ур.) Па онда. Ово је десета година како нашу Пешту десеткује нечиста и нездрава вода, и како је питање о варошким водоводима на дневном реду. Али ми смо ти, као увек, *јаваш*-људи, и општина никако да дође до какве одлуке.

Београђани су, напротив, вредни. Тако, они су саставили себи одбор који има да изради предлог за водоводни систем српске престонице. Тај одбор и ради под председништвом професора Велике Школе г. *Миливоја Јосимовића*, и његов пројекат оснива се на поставци: да постојеће водоводе старих Римљана — тих класичара у, ове врсте, грађевинама — треба преустројити. Пројекат је врло интересан, и, ако успе, ми ћемо, с обзиром на неспособност наших домаћих индигнира, тражити ког *српског* индигнира да нам помогне да дођемо једанпут до добре пијаће воде.

СЛИКЕ СА ДАЛЕКОГ АМУРА!

(из белешкица једног Пожаревљанина*)

I.

Племе Гиљаци. — Њихова ношња и боравишта на Амuru — Њихов домаћи и ловачки живот — Обичаји — Вера — Идолопоклонство. — Снежне равнице и буре источног Сибира. — Корист од паса при таквом путовању. Медвед као посредник између Гиљака и „Великог Духа.“

Најинтересантије племе источног Сибира јесу, тако звани, *Гиљаци*. Они бораве на обалама доњег Амуре

*) Биће скоро две године како је у подлистку ових новина донето једно веома занимљиво писмо „са далеког Амуре.“ То је писмо нама послао био један син нашег Пожаревца, који је онда, као капетан лађе, по тој реци сибирској пловио. Пре два месеца исти се земљак наш у српску му постојбину вратио, с патриотском жељом и намером: да у њој и остане. На молбу нашу, да нам исприча шта је видео у тако далеком крају света, он нам се одазвао овим лепим покушајем који је први, али надјмо се и — само први.

Уредништво.

северно од Охотског мора а јужно од Императорскога залива.

Гиљачко племе, *монголске* је расе, средњега раста, руку и ногу танких и мршавих али снажних и жилавих, а прсију веома развијених. Мушки су мрке а жене нешто беље боје. Носе перчине као и Китајци (Хинези).

Горње одело, зимско нарочито, праве себи од јелена, срне, медведа и у опште од дивљих зверова, а гаће и кошуље од псеће коже. Бунде им нису напред разрезане, него само озго, куда главу провлаче. На рукавима прешивене су им рукавице, а по зади бунде кожна кукуљача која служи и као шубара и која има и једно четвртасто парче, опет од коже, за покривање лица од ветра и зиме. Обућа су им: чизме *без ђонова*, и оне су, као и чарапе, од *јеленске* коже и стежу се више колена кајишом.

Летње хаљине праве доста укусно од рибење коже, коју врло престо али практично израђују, тако, да ни најмање влагу не пропуштају. Ове хаљине имају, у осталом, и своју незгодну страну; јер, кад какав Гиљак уђе у собу Јевропљанина, и у њој пробави неколико минута, хаљине његове остављају за собом, такав рибни задах да се соба по неколико дана мора ветрити. Али има Гиљака који лети иду и са свим голи. Највише ако покрију средњи део тела, са каквим плавим платном или рибењом кожом, а сви на глави носе шешире од брезове коре, које још и каквом црном кором изшарају.

Гиљаци имају по две куће, једну за лето а другу за зиму. Куће за лето, граде као ми што градимо кошеве за кукуруз, са један и по до два метра над земљом, и покривају их брезовом кором. Ове (куће) они издижу за то да се при разливу реке сачувају од поплаве, као и навале пацова, који се на суву рибу («јукало») куше и којих тамо увек врло много има. Све су куће ових полу-дивљака подељене у два одељења; једно за спавање а друго за огњиште (кухињу). Одељење за спавање застрто је травом, трском и асурама од шевара. Огњиште је саграђено од квадратно исечене земље и олепљено блатом помешаним с песком. На њему леже ватру, а дим, по што нема димњак, излази кроз таван и у вече растерује комарце, који тада облацима лете. Дакле, Гиљакова летња кућа брани га од поплаве, од пацова и од — комараца!

Зимске куће граде као и наши Цигани. Укопају неколико дирека, оплету прућем, олепе блатом помешаним с плевом, и покрију трском. И ове су куће подељене у два одељења. У првом, у соби, начињена је пећ од камења — метар и по висока и метар широка — а озго узидан је казан за кување. У истој соби начињен је општи кревет од камења и олепљен блатом, дугачак пет а широк два и по метра, или према броју породице. На томе кревету спавају сви заједно — па и гости. Испод кревета

спроведен је канал који води из пећи и греје га.

Намештај је Гиљаку сав од трске, сламе и асуре, а на зиду: виси му копље, стрела, ножеви и кремењача препотопског система!

Гиљаци су, напред се може мислити, савршено неписмен народ. Трага и од најпримитивнијег покушаја таквог нема код њих, ни на кожи ни на дрвету ни на камену. Али имају своје приче — своја усмена предања — која прелазе с колена на колена, и које странац не може никада дознати. Гиљак се увек тада прави као да не разуме положена питања, и одмах се нађе у неком послу — само да не би морао одговора дати.

Вера је у Гиљака идолопоклоничка, али их имаде и крштених, *православне* вере, који се одмах по ошишаној коси познају. Гиљак, кад се покрсти, не сме више да иде међу своје, јер га тамо одмах убијају. Па, како нису увек сретне руке ни у новој вери, то их се већина таквих скита по руским селима, проси или и краде; па, кад им коса поново нарасте, *враћају се* својим суплеменицима и продужују свој стари живот. Гиљак, који учини ма какву кривицу, бежи обично у шуму и више се од туда не показује; а нема власти ни потере која га у гори стићи и ухватити може.

Гиљачки су идоли разни. Тако на пример «**Домаћи Бог**» њихов јесте уједно и покровитељ риболова. Тога бога Гиљаци себи праве од дрвета, обично пола метра високог, на коме је изрезано људско лице. Судбина тога бога често је и врло трагична; јер, ако риба не пође у своје време уз воду, они га изнесу у двориште, привезу уз дрво и *бију кајишима!* После таког једног акта побожности Гиљаци га одреше, намажу рибењом крвљу, као рањеника умотају у које какве крпе и унесу, у кућу. Ту му држе врло корисне лекције и вакеле. На пример, карају га и коре блазим тоном: што их је довео до тога, да су морали тражити кајише и батине — када му је лако било избећи сваку казну. Та, он је само имао да заповеди, па би риба одмах уз воду пошла.

Црно-гриба, — тако се зове Гиљачки дечији бог. Њега режу од брезове коре и обесе на зид више дечијих глава, где она спавају. Сем ових, имају Гиљаци и других идола, па и такве, које изрежу себи у виду медведа или рибе моруне.

Домаће животиње су у Гиљака само мачке и пси. Мачке држе дању привезане на ланцу за једну даску која је прикачена за таванице. Ово чине за то, што мачке, ни у Сибиру, не живе лепо с псима; и што би их ови подавили, а сами били зло изгребани, ако би до даске могли доскочити. Тек ноћу пуштају их да се мало по соби прођу.

Што је код Тунгуза и Јакута *северни јелен*, то су код Гиљака *пси*. Гиљаку не помаже пас само у лову, него му и вуче саонице и чамац уз воду; а, кад остари или липше, псеће му је месо најмилија

Посластница! Од псеће коже прави он себи хаљине, од жила коње, а кости употребљује на разне целин. Кад Гиљак куда од куће полази он обеси на врата псећи „череп“ као знак, да ће се кући ускоро вратити.

Гиљачки пси, и по длаци и по величини, личе на курјаке. Само, што су им ноге краће и трбух мањи. Они су до смрти верни своме госи, и страна човека никако не трпе. Они су и врло зли, лукави и крадљиви; а животиње у лову гоне док их не стигну и не савладају.

Обичном псу је цена пет до петнајест рубаља, а добром псу, који вуче санке и оставља се за вођу напред, цена је по сто, до сто и педесет рубаља! Гиљак се са таквим псом неће растати ма и главу изгубио. Пси, који вуку санке, потпуно разуму команду свога госе, и он њих никада не туче. Они чак и сами пазе један на другог, те да свако под једнако вуче; а ако се који олењи, тада навале сви други на њега и изуједају га, и у ред утерају, па после продуже пут да не мож' боље бити.

Зими нарочито употребљују се гиљачки пси за превоз поште од Николајевског до острва Сахаљина. На санке, чији су саовници *широки* да не би у снег пропадали, натовари се по 80 ока поште, а кочијаш упрегне и по шеснајест паса! Ови допста одвуку пошту за три дана, ма да је удаљеност од Николајевског до Сахаљина неких сто и осамдесет морских миља. Они то врше и без путовође, без компаса, па чак и без астрономских инструмената! а факт је: да *никада не залутају*, ма да ништа друго не виде пред собом до небо и лед.

Ако за време путовања осете да ће бити буре или снежне вејавице — а она је врло опасна за путнике — пси залају, газда их одмах испрегне и нарани „јукалон“, сувом рибом; затим простре око себе три-четири медвеђе коже, покуши око себе псе, призове путника, ако се који деси, а одозго покрије све другим кожама. И тако седе, или боље рећи леже, сви на сред снега или залеђена залива — док бура не прође. Чим пак бура пређе, пси одма осете и одмах почну лизати свога газду и лајати — дајући му тиме знак: да их може упрећи да пут да продуже.

Рекосмо већ, да је та снежна бура или „пурга“, како ју Гиљаци зову, врло опасна за додичне становнике. Она допста руши куће до темеља и изваљује дрвље из корена. Кад наиђе, Гиљаци беже и склањају се где год се ко затече. Док она не прође, трговине, канцеларије, радње и све живо затворено је по пет дана.

Чешће се дешава да бура завеје снегом људе на путу, па и по *улицама*, тако, да се тек у пролеће кад се отопи налазе мртви лешеве. Наравно, да се становници Николајевског за време буре живи не показују, Ако који није на време набавио воде

или јела тај мора да топи снег и једе оно што у кући нађе. Чим почне та кошавица, шиљбоци напуштају своје шиљбоконе и беже у касарне. То им је, наравно, одобрено, јер се раније дешавало да шиљбоке снег завеје и они се после буре налазе мртви и укочени.

Као што смо већ нагласили, Гиљаци се искључиво баве ловом и риболовом. Риба и дивљач су им до скоро били: храна., Тек од времена, од како Руси завладаше Амуром, почеше и они да троше по мало брашна.

Ракија им је одавна позната и зову је *Арак*. Њу су добијали из Китаја под именом Хан-шин и Су-ли, но сада радије пију руску *водку*, коју или купују за готове новце у Николајевском, или ју добијају у размену за своју рибу.

Саму рибу хватају у великој количини и продају по стотину комада за једну или за једну и по рубаљу. Риба, коју Гиљаци највише хватају, Руси зову *Кета* (*Salmo dalecephalus*) и почиње долазити месеца Августа из Охотског мора у Амур у великим масама. Чим, пак, у речну воду уђе, риба та изгуби вид, и може се онда лепо видети како слепо удара о стену и обалу.

Када та риба навале у Амур, кроз њихове гомили-а оне су густе и збијене — не може да прође ни чамац ни барка, него мора да их обилази и с пута им се уклања.

Од дивљачи, Гиљаци лове *самура* стрелом или замком, а медведе, јелене, срне, лисице и другу ситну дивљач бију стрелама. Ме вед пада када га добро стрелом погоде на неколико метара од места; али, кад га лако ране, он скаче на ловца, који га онда дочекује *на нож*. По што се медвед у борби исправља на задње ноге, то ловац добије прилику да га ножем у само срце удари. Наравно, да је таква погодак за животињу смртоносна.

Гиљаци иду у лов и на дивље гуске. Ове хватају живе по средством својих *пређа*. Пређу на пример метну у воду, до сувог земљишта где гуске падају, а за тим им заљу за леђа и стану вивикати, и на воду натеривати. Гуске нагну на воду — наиђу на пређу и тако се ухвате. Гиљаци онда извуку пређу на суво, и све их живе похватају.

Као што смо напред поменули, Гиљацима је оружје: копље, лука, стрела, нож и пушка кремњача. Са сваким родом оружја ови људи на сигурно гађају. Из пушке пуцају само на ситне птице.

Да кажемо, најзад, коју о-празницима овог амурског племена.

Гиљаци имају само један празник у години, који пада концем јануара а свршава се у другој по-

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

ловини фебруара гледајући на месец. Празник почиње весељем и гонењем паса без презања, а последњег дана шаље се нарочити медвед „*Великоме Духу*“ са разним поруџбинама и молбама од целог племена, да он измоли од њега богат риболов, богат лов звераци, плодност паса и т. д.

На сам дан свршетка светковине привежу реченом медведу дебео дирек за врат, и воде га из куће у кућу, часте га најбољим „*јукалом*“ (сувом рибом) и посластицама, а за тим одведу га у шуму и привежу за дрво. Два млада Гиљака почну га тада бостити копљима, а друга два старија са стрелама и луком у руци нишане и чекају док се згодно окрене и онда га погађају у срце. Од болова почне медвед ровети, тако јако, да се сва шума разлеже, и у томе ровењу „*шаље он поруке Великоме Духу*“! С убијеног медведа скину кожу, месо поједу, а главу медвеђу по сватовски спроведу до највишег дрвета у шуми. Ту ју обесе при највећој вици, певању, урлању и лавезу паса. Тада се окрену истоку и сви пљују на небо; а за тим се опет уз вику и певање и лајање паса враћају кући и тиме — празник окончавају.

Сибирјак

Модлистак

ГРАЦИЈАНА.

(*Новела из француског живота.*)

Једног летњег вечера, од прилике пре сто година, село Сент-Етјен-д' Орт беше весело.

Познајете ли ви Сент-Етјен-д' Орт? То је веома леп предео, са красним зеленим брежуљцима обраслим, мирисавом боровином. Речице Гав и Адур њега умилно грле и напајају, па се после сами састају и једним коритом теку. Као два добра пријатеља чије је срце једна и иста лепотица освојила, они се најпре виђу око ње, па, кад време дође да ју оставе, они истим путем иду и о њој говоре.

И донеста, кад би се могло разумети о чему зборе вали Адуре, ломећи се о стубове моста Мејушкога, кладим се, да би се чуло: како они о Сент-Етјен-д' Орту причају.

Дакле, тога летњег вечера је било цело село весело. Ево зашто. Беше празник, летњи свети Јован. Вама је по свој прилици познато, да је на селу обичај у вече на светог Јована, по што је скоро увек врло топло, по раскршћима ложити велике ватре, око којих се сав комшилук, скупља и коло игра. Као неки чудан и огроман ражањ који се сам око себе окреће — изгледа тада тај људски скуп.

У том пределу — научењаци ће вам сигурно разјаснити за што — постоји и тај обичај, да се ватра на светог Јована поздравља и огњем из пушака!

Млади момци обустављају игру сваки четврт часа, скидају пушке са рамена, пуњеју, па гађају велико огњиште —

које у загради речено, ни најмање не мари — јер стрељају, ко боље може, невино *пруће* у пламену.

Ове године се налазаше највећа ватра у Сент-Етјену, на пијаци пред Касуовом кућом. *Путуник*, син закупника овога местанца, беше наложио ватру са правом уметничком вештицом. Метуо је најпре толико дрва на ватру да би се њима две године дана једна болница могла грејати: у средину растов пањ — четири јеле косо положене подупираху га да стоји право — свуда на около читав товар багрена и врба; а споља пуно дењкова лозе и ситне јеловине, помешане са сувом сламом, како би ватра што пре букнула. А на самом врху, на храстовој клади, Путуник је попео једног *лутка*! у виду *полака* — пудара. Та новина се свима јако допадала. Видећи то, ловци које општинари гоњаху, почеше бесно пљескати.

Наступи и мрак, и, кад нагомпилане масе дрва постепено горећи, захватише поред сламе, и јеле, и лозе, и багрене, и храст па и *лутка* — сви сакупљени становници Сент-Етјена кликнуше триумфално, и тако громко, да је усклик њихов на далеко одјекивао. Одмах за тим поче игра и пуцање. Девојке из околине, истина мало просте, али добре и богате, приђоше, узеше без снебивања руке младих момака; и онда сав тај народ, раздраган топлотом огњишта, мирисом запаљених јела, тужним пуцањем храста, трзањем лутка од мекна чије се груди бежу срозале, поче скавати, певати, разбацивати се, и као једна трака младости и весеља око пламена окретати.

На један пут, у сред најлепшег весеља чу се један болни врисак из гомиле света. Шта би то на један пут? *Полак* се са врх огња стропоштао, и хаљине једне девојке запалило! Сви дотрчаше да помогну, али богме и да се — уклоне. Ватра је то!

Жртва њена беше једна красна девојка, црномањаста и висока. Она није могла бити из Сент-Етјена, јер нико не знађаше да ју зовне именом. Пламен ју већ лизаше до појаса. Натерана природним нагоном, почне она бежати — но само да тако брзим кретањем још већма разбукти ватру која је сада и ветра добила. По што јој нико не смеде прићи ни помоћ пружити, она се почне бесно по земљи ваљати, дајући потмуле гласове од себе. Изгледаше већ као да је и живо месо почело горети, јер се чујаше неко непознато јечање, од које се коса на глави подизаше. Забленута светина гледаше ту преставу, не знајући шта да ради, и дерући се хиљаду пута у залуд — док се из ненада не појави један млад човек без капута, проби се кроз гомилу света, оборив успут неколико бесомучних торокуша, па брзо покри девојку, која се увиђаше на земљи, са великим воловским покровцем, водом наквашеним.

Кроз дим који се диже могло се видети, како се човек баци на девојку, умота ју као неки завијутак, па ју за тим целом тежином свога тела притиште. Пре него што сведоци тога догађаја имађаху времена да му се диве, завежљај би развијен, покровца скинут, а девојка спасена али и онесвешћена. Јунак, избавитељ њен подиже ју тада на руке и кући понесе.

— *Места! Места!* зикаше он уз пут пробијајући се кроз гомилу љубопитне светине; а за тим одважно, и брзим кораком, доспе до своје куће, унесе он девојку у кућу и положи ју на најбољи кревет.

Па, ко је тај Путуник што онако куражно притече у помоћ несретној девојци? То је син Касуовог закупника, од својих двадесет и осам година, средњег стаса, ни велики ни мали, ни дебео ни мршав, црномањаст, па чак и црпупраст, а са лицем, сасвим обријаним. Он је оног зловјинго

дугка на врх понео; дакле, он је и први узрок случају који се десио беше.

Али се за то добро и изложи опасности. Спасена девојка беше доиста туђинка. Један дечак, који се из љубопитства налазаше у Касу-у, а у исто доба и неколико других зијала, рекоше да је она шваља у Белису — из суседне општине. Други неко опет тврђаше, да јој је име Марија. А један трећи искрсну да доказује: како је он с њоме играо валцер у Пор-де-Лону, сад у понедељак на Духове.

Девојка дође једва себи, и рече да јој је име **Грацијана**, да је млинарка из Ортвиела, и да је овуда случајно прошла — с посла враћајући се.

(наставиће се)

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ПОЗИВ НА ПРЕПЛАТУ

1. Јануара 1889 ступа у своју трећу годину

БРАНИЧ

часопис за правне и државне науке

који је орган удружења јавних правозаступника у Србији

а уређује га

Ђорђе А. Ненадовић

јав. правозаступник,

То је довољно дуга периода времена за оцену важности овог часописа и — према нашим приликама — издржљивости Удружења Јавних Правозаступника у ширењу правних и државних наука; а држимо да није нужно ни говорити о потреби „Бранича“ као јединог правног часописа у Срба. Равнодушност према струци науке коју заступа „Бранич“ била би само доказ несвесности о потреби правног знања и усавршавања баш у време нашег уставног пренорођаја,

Старајући се да одговори своје програму и намењеној цели, уредништво „Бранича“ било је срећно да прикаже читаоцима у тоу ове две године најодабраније радове наших домаћих и страних писаца. У томе правцу, а уз сарадништво истих зналаца наше струке, којима ће, се придружити и више нових радних снага, наставиће се издавање часописа и у трећој његовој години.

Тако између осталих радова донећемо у првом броју за идућу годину расправу нашег уваженог сарадника г. Алексе С. Јовановића, члана Касационог Суда: „Правда и Управа у враћанској покрајини до доба Турака“, на коју скрећемо особиту пажњу наших читаоца. Г. Алекса С. Јовановић познат је као један између најбољих наших радника на пољу историје права и обичајног права. Његови радови одавна побуђују интересовање наших правника.

Познати наш правник г. Јован Аћимовић судија, некадашњи уредник „Српског Правника“, прилазећи колу наших сарадника израдио је за „Бранич“ расправу „о кодификацији црногорског грађанског права“, поводом општег имовинског законика за кнежевину Црну Гору. Потреба прераде нашег грађанског законика коју је умесно нагласио наш уважени сарадник г. Андрија Ђорђевић професор права на В. Школи, у својој ваљаној расправи о овоме законнику, изазва потребу свестраног изучавања тога Богишићевог

урнек-дела, које изучавају и коме се диве сви јевропски научници. А правно знање г. Аћимовића јемчи читаоцима да ће се имати чему поучити из његове расправе.

Водећи рачуна о нашим државно-правним питањима која су на дневном реду, а у жељи да све више подстичемо на рад и наше млађе правничке снаге, ми смо се постарали да добијемо за „Бранич“ расправу г. Живка М. Милосављевића, дисансисте париског правног факултета, а сада судског чиновника: „Представнички систем и начело сразмерне репрезентације мањине у народном представништву.“

У осталом, за озбиљно научни садржај „Бранича“ и у идућој години довољно емче читаоцима имена наших сарадника: г. г. Алексе С. Јовановића, Глише Гершића, Јов. Ђ. Авакумовића, Панте Ј. Савића, Архимандрит Н. Дучића, Андре Ђорђевића, Милана Ст. Марковића, Миленка М. Жујовића, Јована Аћимовића, Ђорђа Ж. Ђорђевића, Стевана Максимовића, Јована Милчевића, д-ра Д. Т. Мијушковића, Николе Капетановића, д-ра М. Р. Веснића, Д. Гођевића, М. Дамјановића, Мате Радбављевића, Ђ. Б. Несторовића, Алексе Радудовића, Мијанка Стевановића, д-ра М. В. Васића, Тасе Ј. М. и осталих, који су нашим правницима познати са својих извршних радова на пољу правних и државних наука.

Као што смо у овој години, тако ћемо и у идућој доносити што више правних случајева, које буду расправили наши судови.

А да би увећали број наших читаоца и тиме припомогли још већем распрострањивању правних и државних наука, управни одбор удружења одобрио нам је да спустимо цену часопису. И тако од 1. јануара 1889 год. „Бранич“ стаје-

за целу годину 12 динара

за пола године 6 динара

за три месеца 3 динара

а излазиће у месечним свескама од три печатана табака најмање.

Ко се упише и плати одмах при упису за целу годину, добиће бесплатно књигу: „Узроци са којих су недовољна садања законска наређења о личној безбедности у Србији и предлози формулисаних одредаба, које треба о томе узаконити и у материјалном и у формалном праву“ од А. Радудовића, коју је наградило Удружење Јавних правозаступника.

Претплата шаље се или непосредно уредништву „Бранича“, Београд — Кастритова улица бр. 16, или се полаже повереницима Удружења: у Алексинцу г. Николи У. Бабобовићу, јав. правозаступнику; у Ваљеву, г. Кости Живковићу, јав. правозаступнику; у Враћи г. Платову Брајовићу, судији окр. суда; у Јагодини г. Ђорђу А. Петровићу јав. правозаступнику; у Неготину г. Душану Димитријевићу, јав. правозаступнику; у Нишу г. Светозару Јањићу, судији окр. суда; у Пироту г. Добросаву Стојановићу, јав. правозаступнику; у Пожаревцу г. Ст. Максимовићу, јав. правозаступнику; у Смедереву г. Петру Радудовићу, јав. правозаступнику; у Ђуприји г. Петру Тирићу, јав. правозаступнику; у Ужици г. Стеви Драгојевићу, јав. правозаступнику; у Чачку г. Радмиру Тијановићу, судији округа суда; у Шапцу г. Алекси Фотићу, јав. правозаступнику.

У исто време јављамо, да је Управни Одбор решио да и улог чланова Удружења буде мањи од 1. Јануара 1889 године. И тако редовни чланови улагаће годишње — 20 динара, а ванредни чланови улагаће годишње 12 динара.

Чланови удружења добијају бесплатно сва дружинска издања.

Дајући на овај начин прилику нашим правницима и пријатељима правних и државних наука, да буду чланови Удружења или да држе наш часопис по врло ниску цену,

ми апелујемо на свест и патриотизам српског народа, посебно моралну и материјалну помоћ српских правника, међу којима судије и јавни правозаступници треба да заузму и овом приликом највидније место, и надамо се да ће нам се они одазвати у великом броју.

Уредништво „Бранича.“

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Да се *стрелачки лист* покрене, потреба је која се давно онажа, а коју је изазвао службени рад „Савеза Стрелачких Дружина“ и потреба, да се и путем књиге поради на *постижењу цели Стрелачких Дружина*. С тога је Одбор Савезне Београдске Стрелачке Дружине, као представник Савеза, у седници својој од 30. Октобра пр. г. решио: да се издаје *стрелачки лист*, кога је назвао „Стрелачки Гласник“.

„Стрелачки Гласник“ је орган „Савеза Стрелачких Дружина у Краљевини Србији“. — Према томе и главни је његов задатак, да дејствује на *постижење цели*, рад које постоје Савезне Стрелачке Дружине.

Излишно би било набрајати све што спада у задатак „Стрелачког Гласника“, у толико би мање било томе места овде, где се ни летимичном прегледу ово неколико листића првог броја његовог не може да скрије ни његов цео програм и задатак.

С тога и Одбор Савезне Београдске Стрелачке Дружине, место нашироког разлагања програма „Стрелачког Гласника“, — обраћа се овим свима Савезним Стрелачким Дружинама, свима српским стрелцима и ловцима, свима пријатељима стрелачке вештине и свима пријатељима српским, да прихвате овај први српски стрелачки лист и да се на њега претплате, јер ће он од њиховог одзива и помоћи зависити.

„Стрелачки Гласник“ излази: за време сезоне гађања 2. пут месечно, иначе 1 пут месечно, на 1 $\frac{1}{2}$ табаку. Према потреби излазиће и већи а и ванредно.

На „Стрелачки Гласник“ може се претплатити само за целу годину и кошта: за Србију 2 динара; за иностранство 2 фор. а. вр.

Претплату треба слати плаћено „Благајнику Савеза Стрелачких Дружина у Београду, а рукописе и огласе Уредништву „Стрелачког Гласника“ у Београду.

Ниска цена листа довољно је јемство, да „Савез Стрелачких Дружина“ не издаје лист из каквих спекулативних обзира, већ да има пред очима други узвиженији задатак.

Одбор

„Савезне Београдске Стрелачке дружине“.

КОЛО

лист за забаву и књижевност

Дан. А. Живаљевић

Од нове године „Коло“ ће редовно излазити три пута месечно 1-ог, 10-ог и 30-ог.

За „Краљевину“ је „Колу“ годишња цена 10 динара полугодишња 5 динара, а на четврт године 3 динара. Претплата се шаље *администрацији „Коло“*, Београд. (Савамаала број 6), а и свима поштама.

Први број „Коло“, који је изашао о Божићу, послат је свима, за које је администрацијом мислила, да ће га примити. Ако га ко случајно није добио, нека изволи јавити да му се пошаље.

Други број „Коло“ изаћи ће 10-ог јануара, а послаће се само онима, који *дотле положе претплату*.

АДМИНИСТРАЦИЈА

ИНТЕРЕСАНТНА КЊИГА БЕОГРАД У ТАМИ

СЛИКЕ ИЗ ПРЕСТОНИЧКОГ ЖИВОТА

од ТАСЕ Ј. М.

II. КОБНИ БРОЈЕВИ

ЦЕНА ПО ДИНАР

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ У КЊИЖАРИ

В. ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ.

Изашла је из штампе и може се добити у Књижари В. Валожића и Д. Валожића.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ИЗРАДИО

ДЕРА БОРИЋ

млађи фактор краљ. срп. државне штампарије

Цена 60. пара динарски

Наштампана је II-а књига :

ЛИСТИЊИ

из

КЊИЖЕВНОСТИ

од

проф. Свет. Николајевића

са овом садржином: Бајрон и Монтескије.

Продајна је цена 1. дин.

Може се добити у свима књижарницама,

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА.

И преко свију опомена и наредба, ипак се дешава да по неко противно правилима о извозњи ђубрета поступа.

Тако :

а). или допушта извозњу ђубрета и другима сем повлашћеника варошког.

б). или износи ђубре својим колима не само из своје куће (у којој живи) него и из других,

в). или газда куће не плаћа тачно таксу неприкупљајући је од кираџија него упућује повлашћеника да таксу сам од кираџија наплаћује.

Овакво поступање од штете је по само уређење, и никако се не може даље допустити. Али, пре но што би се предузела најстрожије мере и казнама подврговали сви они који се правила о извозењу

ђубрета не придржавају, овим се издаје последња напомена :

а). да извозењу ђубрета из свију вар. зграда само овлашћеник има да врши а никако приватни возари ;

б). да са својим сопственим колима ђубре може да извози само из оне куће у којој сам сопственик живи ;

в). да таксу за ђубре морају повлашћенику платити за себе и сваку партију кираџија сами сопственици кућа, и то при концу свакога месеца иначе је Суд принудним путем наплаћује.

Буде ли се десило да когод и после овога, преко правила преступи и тако повреди наредбу полициске власти, навући ће последице правилима прописане.

Од стране Суда општине вар. Београда ЛБр. 129

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1888 ГОД.

		Имаовина		Д у г		Сравњење са прошлим стањем	
Главница				20,000 000	—		
Акције		20,000.000	—				
Привремене акције				10,000 000	—		
Акционари		7,500.250	—				
Банкноте у течају у злату	141.350			14,078.360	—	—	2.850
„ „ „ „ приврем. сталне	2,399.150					—	98.700
„ „ „ „ сребру	11,537.860					—	45.390
Благојна у звечећем новцу у злату	3,409.644	56	7,952.785	80		+	90.009
„ „ „ „ сребру	4,034.098	53					+
Стране вредности и салда страних кореспонд.	509.009	71				—	55.106
Лисница у злату	806.982	80	3,801.432	25		—	6957
„ „ сребру	2,994.449	45				—	13.200
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,490.526		3,438.338				
„ „ „ „ сребру	947.812					+	4278
Текућу рачуни у домаћим новчан. заводима			1,378.719	65		—	203.656
Менице за наплату			6.568	74		+	6.5
Кауције			148.480	—			
Полагачи кауција							
Оставе просте			75.600	—	148.480	—	
Остављачи простих остава							
Оставе по текућим рачунима			2,005.559	50	75.600	—	
Остављачи по текућим рачунима					2,005.559	50	
Резервни фонд					20.847	68	
Вредности резервног фонда			2 1.433	70			
Положене акције српске Народне Банке							
Полагачи акција „ „ „							
Разни рачуни			2 173	55			— 53
Обавезе по текућим рачунима					29.494	01	
			46,358.341	19	46,358.341	19	